

Od: Petycja.eu <poczta@petycja.eu>
Wysłano: 4 czerwca 2019 07:22
Do: Sekretariat Prezesa
Temat: Wniosek z art. 241 kpa
Załączniki: Rzecznik-Praw-Obywatelskich-1.pdt

Legionowo, dnia 2019-06-04

Prezes Sądu Okręgowego
Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie
sekr.prezesa@warszawapraga.so.gov.pl

Wniosek w trybie art 241 kpa

– O rozdystrybuowanie wśród sędziów z sądów okręgowych i sądów rejonowych orzekających w sprawach rodzinnych, specjalistów z opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów, oraz zawodowych kuratorów rodzinnych materiałów z międzynarodowej konferencji nt. naprzemiennej opieki rodzicielskiej, która odbyła się w Strasburgu w dniach 22 - 23 listopada 2018 r., a które to materiały zostały opublikowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich.

Działając na podstawie art. 241 Ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 1960 Nr 30 poz. 168) - zwanej dalej kpa - wnoszę o:

1. Rozdystrybuowanie i zobowiązanie do zapoznania się przez sędziów orzekających w sprawach rodzinnych, biegłych psychologów sądowych i specjalistów z opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów, oraz zawodowych kuratorów rodzinnych z następującą publikacją:
 1. a. Materiałami z międzynarodowej konferencji nt. naprzemiennej opieki rodzicielskiej, która odbyła się w Strasburgu w dniach 22 - 23 listopada 2018 r., a które to materiały zostały opublikowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich – dostępnymi w załączeniu oraz na stronie Rzecznika Praw Obywatelskich pod następującym adresem URL: <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/dzieci-pozostajace-pod-opieka-tylko-jednego-z-rodzicow-s%C4%85-w-gorszej-sytuacji>
2. Na podstawie art. 237 § 1 kpa w zw. z art. 244 § 1 kpa wnoszę o rozpoznanie niniejszego wniosku bez zbędnej zwłoki.
3. Na podstawie art. 244 § 2 kpa wnoszę o powiadomienie mnie na piśmie listem poleconym o sposobie załatwienia niniejszego wniosku.

Uzasadnienie

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż sędziowie orzekający w sprawach rodzinnych, specjaliści z opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów, oraz zawodowi kuratorzy rodzinny winni być na bieżąco z wiedzą powszechną dotyczącą materii w której się poruszają, zaś zgodnie z Kodeksem pracy wskazani pracownicy winni sami dbać o aktualność swojej wiedzy, zaś pracodawca winien umożliwić podnoszenie wiedzy pracownikom, w tym przez ułatwienie dostępu i dystrybucję stosownych publikacji naukowych.

Dnia 7 grudnia 2017 roku Sejm RP po raz kolejny dostrzegając krzywdzenie dzieci w sądach rodzinnych uchwalił po raz kolejny dezyderat w sprawie alienacji rodzicielskiej, tj. kolejny Dezyderat nr 63¹ dnia 7 grudnia 2017 roku, w którym wprost wskazano:

"można wysunąć wnioski, że w praktyce stosowania prawa nic się nie zmienia, przez co sytuacja wielu rodzin po rozwodzie, a zwłaszcza dzieci, będących największymi ofiarami dramatu rozwodu, jest w Polsce w dalszym ciągu TRAGICZNA i – co najgorsze – nie ulega poprawie mimo licznych interwencji."

„Komisja wnioskowała o wprowadzenie takich rozwiązań, jak: upowszechnianie opieki naprzemiennej w powiązaniu z powszechnie dostępnym i profesjonalnym wsparciem prawno-motywacyjno-terapeutycznym, odpowiednie programy edukacyjne dla przyszłych rodziców, pracowników socjalnych, sędziów, biegłych i kuratorów sądowych, psychologów, mediatorów, policjantów i nauczycieli.”

W tym miejscu przypomnieć wypada treść wcześniejszego Dezyderatu nr 4, który jednak nie przyniósł zamierzonych efektów.

Dnia 12 maja 2016 roku Komisja do Spraw Petycji Sejmu RP uchwaliła Dezyderat² nr 4 w sprawie podjęcia działań przeciwdziałających alienacji rodzicielskiej.

„Komisja do Spraw Petycji uznaje alienację rodzicielską, czyli ograniczanie czy pozbawianie dziecka kontaktów i rozwoju więzi z jednym z rodziców – za szczególnie ważny problem w obszarze polityki społecznej.

Alienacja rodzicielska jest efektem zachowań, występujących najczęściej w wyniku rozstania się (rozpadu związku – rozwodu) rodziców dziecka. Jednym z elementów alienacji jest przyznawanie głównej opieki nad dzieckiem jednemu z rodziców, co zarazem ogranicza kontakt z drugim z rodziców i w efekcie może wywoływać u dziecka wiele niepożądanych zachowań i zaburzeń. Zerwanie więzi między dzieckiem a jednym z rodziców jest dla tego dziecka krzywdą.

Każde dziecko dla swego prawidłowego rozwoju ma prawo i potrzebuje dobrej więzi z obojgiem rodziców.”

Fakt stosowania przemocy wobec dzieci polegającej na izolowaniu i ograniczaniu dziecku naturalnego prawa do równego wychowania i miłości obojga rodziców dostrzegł doradca społeczny Rzecznika Praw Dziecka dnia 12 maja 2016 roku podczas posiedzenia Sejmowej Komisji do Spraw Petycji.

Doradca społeczny Rzecznika Praw Dziecka Sędzia Agnieszka Rękas³

„WYKLUCZENIE RODZICIELSKIE w stosunku do dziecka JEST NAJGORSZĄ KRZYWDĄ, JAKĄ MOŻNA ZROBIĆ DZIECKU, dziecko powinno się wychowywać, jeżeli nie w pełnej rodzinie, to w pełnej opiece i miłości rodzicielskiej.”

Prawo do utrzymywania i podtrzymywania więzi pomiędzy osobami bliskimi, w szczególności gdy jedna z nich jest dzieckiem, jest postrzegane jako podstawowy element życia prywatnego i rodzinnego. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka⁴, traktuje działania zmierzające do zerwania więzi pomiędzy rodzicem a dzieckiem jako naruszenie art. 8 Konwencji z 4 listopada 1950 r. o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Zgodnie z treściami zawartymi w Informatorze dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie⁵, opracowanymi i publikowanymi przez Ministerstwo Sprawiedliwości, oraz Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, oraz Karcie⁶ praw osoby dotkniętej przemocą w rodzinie opracowanej i publikowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości, przemoc w rodzinie została zdefiniowana w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z tą definicją:

„Przemoc w rodzinie to wszystkie jednorazowe lub powtarzające się działania lub zaniechania osoby najbliższej, wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, zmuszające Cię do zachowań wbrew Twojej woli, w szczególności narażające Cię na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające Twoją godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na Twoim zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne.”

„Najczęstsze formy przemocy w rodzinie to:

Przemoc psychiczna, np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce.”

Nie ulega zatem najmniejszej wątpliwości, że naruszanie naturalnego prawa dziecka do równej opieki i miłości obojga rodziców jest najgorszą krzywdą jaką można zrobić dziecku, stanowi wobec dziecka przemoc.

Pragnę ponadto zauważyć, że Rzecznik Praw Dziecka wystąpieniem generalnym z dnia 21 kwietnia 2017 roku „Prawo dziecka do obojga rodziców - przepisy a rzeczywistość” – znak GAB.422.5.2017.BS⁷, skierowanym do Ministra Sprawiedliwości, Prokuratora Generalnego, Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wskazał:

„alienacja dziecka od jednego z rodziców jest formą przemocy emocjonalnej i wszelkie zachowania alienacyjne, świadome bądź nieświadome doprowadzają do zaburzeń osobowościowych, społecznych i rozwojowych dziecka”

oraz dalej Konstytucyjny organ stojący na straży przestrzegania praw dzieci:

„Świadome bądź nieświadome zachowania alienacyjne doprowadzają do zaburzeń osobowościowych, emocjonalnych, społecznych i rozwojowych dziecka.”

„Wciąganie w konflikt okołorozwodowy, manipulacja, sterowanie lękami dziecka, szantaż emocjonalny są niestety działaniami powszechnymi. Indukowane dziecku negatywne postawy i

przekonania wobec drugiego rodzica, skutkują głębokimi zaburzeniami w sferze emocjonalnej dziecka i mają ogromny wpływ na jego późniejsze - dorosłe – życie.”

„Rzecznik Praw Dziecka podkreślając fundamentalizm prawa dziecka do wychowania przez oboje rodziców dostrzega potrzebę rozbudowania przyjętych rozwiązań prawnych, w szczególności w zakresie skuteczniejszej realizacji postanowień sądowych oraz wzbogacenia mechanizmów pojednawczego rozwiązywania konfliktów pomiędzy rodzicami.”

„Izolacja dziecka od jednego z rodziców w sytuacji, gdy jedyną przesłanką takiego postępowania jest silny konflikt z drugim rodzicem, powinna spotykać się z szybką i stanowczą reakcją sądu. Jest to bowiem naruszenie odpowiedzialności rodzicielskiej, zapisanej w obecnie funkcjonujących przepisach jako władza rodzicielska.”

Szczególnego podkreślenia wymaga fakt, że Komisja do Spraw Petycji Sejmu RP w przedmiotowym Dezyderacie nr 4 z dnia 12 maja 2016 roku zwraca uwagę, iż w związku z krzywdą jaką doświadczają dzieci alienowane od jednego z rodziców, wskazane jest wystąpienie z odpowiednimi programami do pracowników socjalnych, sędziów, biegłych i kuratorów, psychologów, mediatorów, nauczycieli i innych, a w szczególności z programami edukacyjnymi i szkoleniami dla psychologów w tym zatrudnionych w OZSS, sędziów rodzinnych i kuratorów rodzinnych.

Pragnę zauważyć, iż w wyniku działań obywateli, Ministerstwo Sprawiedliwości⁸ pismem z dnia 21 września 2016 roku wysłanym do Prezesów wszystkich Sądów Apelacyjnych – znak DSRiN-II-055-4/16, oraz Komenda Główna Policji⁹ pismem z dnia 29 września 2016 roku – znak EP-2443/16 podjęły stosowne działania w sprawie rozpowszechnienia Dezyderatu nr 4, a zmierzające do powstrzymania przemocy wobec dzieci, którą jest alienacja rodzicielska.

W przedmiotowym piśmie z dnia 21 września 2016 roku Ministerstwo Sprawiedliwości zobowiązało Prezesów Sądów Apelacyjnych do zapoznania z treścią Dezyderatu nr 4 pracowników opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów, sędziów orzekających w sprawach rodzinnych oraz kuratorów sądowych.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż samo zapoznanie sędziów, biegłych psychologów i kuratorów z pojęciem alienacji rodzicielskiej zawartym w Dezyderacie nr 4 Komisji do Spraw Petycji Sejmu RP nie jest wystarczającym działaniem, bowiem koniecznym i uzasadnionym jest nabycie wiedzy, umiejętności i kompetencji w zakresie zalet jakie niesie dla dobra dziecka opieka naprzemienna, o której to upowszechnienie wnosili posłowie na Sejm w Dezyderacie nr 4, zaś obecnie dalej sygnalizują problem krzywdzenia dzieci w kolejnym Dezyderacie nr 63.

25 kwietnia 2019 roku z okazji Dnia Świadomości Alienacji Rodzicielskiej Rzecznik Praw Obywatelskich opublikował materiały z międzynarodowej konferencji nt. naprzemiennnej opieki rodzicielskiej, która odbyła się w Strasburgu w dniach 22 - 23 listopada 2018 r.

Konferencja została zorganizowana pod patronatem Sekretarza Generalnego Rady Europy Thorbjørna Jaglanda. Otworzyła ją Gabriella Battaini-Dragoni, zastępczyni Sekretarza Generalnego Rady Europy. Podmiotami wspierającymi konferencję były również: miasto Strasburg, Uniwersytet w Strasburgu oraz ośrodek Jardin des Sciences.

Celem konferencji było omówienie w jaki sposób systemy wymiaru sprawiedliwości oraz działania pomocy społecznej uznają, że w życiu dzieci kluczowe znaczenie ma obecność obojga rodziców, nawet po separacji czy rozwodzie. **Zastanawiano się, dlaczego naprzemienna opieka rodzicielska wydaje się środkiem zapewniającym przestrzeganie zasad i artykułów Konwencji ONZ o prawach dziecka.** Zasadniczym punktem konferencji było więc podkreślenie, dlaczego naprzemienna opieka rodzicielska, postrzegana jako leżąca w nadrzędnym interesie dzieci rodziców żyjących w separacji, jest kwestią kluczową dla praktyków i decydentów odpowiedzialnych na całym świecie za dostosowanie prawodawstwa i praktyki do artykułów Konwencji ONZ o prawach dziecka.

Należy zauważyć, iż w ramach jednych z głównych wniosków konferencji stwierdzono co następuje:

„Dzieci pozostające pod opieką tylko jednego z rodziców są w gorszej sytuacji

Wyniki badań potwierdzają, że naprzemienna opieka rodzicielska zapewniana przez rodziców żyjących w separacji korzystnie wpływa na samopoczucie i zachowanie dzieci. Między nastolatkami, które pozostają pod naprzemienną opieką rodziców a nastolatkami, które żyją z obojgiem rodziców w rodzinach dwupokoleniowych nie istnieją istotne różnice pod względem zdrowia fizycznego, emocji i zachowań społecznych. **W przypadku naprzemiennej opieki rodzicielskiej ani dzieci, ani rodzice nie czują się pokrzywdzeni z powodu częstych zmian miejsca pobytu dziecka. Dzieci w wieku przedszkolnym, które pozostają pod równo podzieloną naprzemienną opieką rodziców wykazują tak samo dobre samopoczucie, jak dzieci z rodzin pełnych. Korzyści z takiego podziału opieki dotyczą też małych dzieci w wieku poniżej trzech lat. Niezależnie od skali konfliktu rodziców, poziomu ich wykształcenia czy dochodów sprawdza się zasada, że jeżeli dziecko nocuje równie często u ojca, jak u matki, to w młodym wieku dorosłym jego relacje z obojgiem rodziców są dobre i zrównoważone.**

W związku z tym niemowlęta, dzieci i nastolatki, które mieszkają na stałe tylko z jednym rodzicem, w separacji od drugiego, są w gorszej sytuacji pod względem zdrowia fizycznego, psychicznego oraz umiejętności społecznych niż w przypadku innych systemów zamieszkania.

Powinniśmy więc promować zasadę równego podziału fizycznej opieki nad dzieckiem, zwiększać jej stosowanie w każdym systemie prawnym i promować ją za pośrednictwem mediów. Naprzemienna opieka rodzicielska w proporcjach nierównych (np. spędzanie jednej trzeciej czasu z jednym z rodziców) może stanowić pierwszy krok do równego podziału czasu spędzanego z każdym z nich.”

Oraz dalej przedstawiono następujące wnioski z przedmiotowej konferencji:

„Zgodnie z artykułami Konwencji ONZ o prawach dziecka Międzynarodowa Rada ds. Naprzemiennej Opieki Rodzicielskiej wzywa Komitet Praw Dziecka ONZ, Radę Europy, rządy i stowarzyszenia zawodowe do:

- **skupienia się na tym, że dzieci rodziców żyjących w separacji lub rozwiedzionych mają szczególną potrzebę tego, aby znać oboje rodziców i być przez nich**

wychowywanym, a także do uznania, że naprzemienna opieka rodzicielska najlepiej spełnia tę potrzebę;

- uznania, że naprzemienna opieka rodzicielska jest jednym z podstawowych praw dziecka;
- poszanowania opinii dzieci rodziców żyjących w separacji lub rozwiedzionych na temat preferencji dzieci w zakresie warunków życia po separacji;
- jasnego zdefiniowania i stosowania pojęcia „najlepiej pojęty interes dziecka” w kontekście separacji rodziców, tak aby rozumienie „najlepszego interesu” było oparte na dowodach i skoncentrowane na dziecku;
- uznania, że naprzemienna opieka rodzicielska leży w najlepszym interesie dziecka, ponieważ zachowuje jego relacje z obojgiem rodziców i zmniejsza konflikty między rodzicami;
- zapewnienia - w możliwie najszerszym zakresie - przetrwania i rozwoju dzieci rodziców żyjących w separacji lub rozwiedzionych, a także podjęcia wszelkich stosownych środków legislacyjnych, administracyjnych, społecznych i edukacyjnych w celu ochrony tych dzieci przed wszelkimi formami przemocy fizycznej, psychicznej, uszkodzeniami ciała, wykorzystywaniem, zaniedbywaniem, znęcaniem się lub wykorzystywaniem, w tym przed oddzieleniem od rodzica jako forma przemocy emocjonalnej i przemocy w rodzinie.”

Wskazać dalej należy stanowisko wyrażone przez doktora nauk psychologicznych Panią Magdalenę Śniegulską, oraz doktora nauk psychologicznych Panią Barbarę Arską-Karyłowską, pracowników naukowych Zakładu Psychologii Klinicznej Dziecka w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie, które w kwartalniku Na wokandzie nr 24¹⁰ przedstawiły następujące stanowisko:

„Wiele orzeczeń sądów rodzinnych w Polsce opartych jest na mocno utrwalonych stereotypach dotyczących ról rodzicielskich. Dziecko nadal potrzebuje kontaktu z obojgiem rodziców, potrzebuje miłości, opieki i wsparcia – zarówno mamy, jak i taty. Większość badaczy wyraźnie wskazuje, że niezależnie od sprawności wykonywania rodzicielskich obowiązków przez rodzica, dzieci równie mocno kochają swoje mamy, co swoich ojców i potrzebują z nimi kontaktu (por. Schaffer, R.H./2014/ – Psychologia dziecka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa). W ocenie dziecka mama i tata są dla niego równie ważni.

Pozostawienie pełnej władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom jest z punktu widzenia dziecka najlepszym rozwiązaniem. Możliwość stałego kontaktu z obojgiem rodziców to, jak wspomniano wcześniej, jest ze wszech miar korzystne dla rozwoju dziecka. Tak więc, jeśli to tylko możliwe, warto dążyć do takiego właśnie rozwiązania.

Sędziowie winni również uwzględniać, że czym innym jest opieka nad dzieckiem w weekendy, a czym innym towarzyszenie mu w dzień powszedni – wspieranie w obowiązkach szkolnych, towarzyszenie przy zasypianiu, bycie w smutku i chorobie, towarzyszenie w zabawach i spotkaniach z przyjaciółmi. Dlatego warto tak zorganizować opiekę, by każdy z rodziców miał okazję być zarówno „rodzicem świątecznym”, jak i „rodzicem od spraw codziennych”. W tym kontekście pewnym rozwiązaniem jest opieka naprzemienna – podział opieki sprawowany przez rodziców oparty o określoną ilość dni (np. cztery dni mama – poniedziałek, wtorek, środa, czwartek; cztery dni tata – piątek, sobota, niedziela, poniedziałek, itd.) lub tygodni (np. mama dwa pierwsze tygodnie miesiąca, tata – dwa kolejne).

W polskich warunkach wskazanym byłoby częstsze na etapie sądowym kierowanie skonfliktowanych małżonków do wykwalifikowanych mediatorów oraz zmiana w postrzeganiu opieki naprzemiennej, która – wbrew irracjonalnym opiniom wielu prawników – jest szansą, a nie zagrożeniem, dla prawidłowego psychologicznego rozwoju dziecka”

Z przykrością należy zauważyć, że Rzecznik Praw Dziecka w dalszym ciągu bije na alarm w zakresie gwałcenia praw dzieci do wychowania przez oboje rodziców. Alienacja rodzicielska to PRZEMOC - tak stwierdza kategorycznie Rzecznik Praw Dziecka¹¹ w ponownym wystąpieniu i ponagleniu¹² Ministra Sprawiedliwości - z dnia 11 grudnia 2017 roku - znak G48.422.5.2017.BS, jak i również Rzecznik Praw Dziecka stwierdza, że prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców nie jest obecnie zabezpieczone i respektowane.

"Alienacja dziecka od jednego z rodziców jest niewątpliwie formą przemocy, mogącą doprowadzić do zaburzeń osobowościowych, emocjonalnych, społecznych i rozwojowych dziecka. Wciąganie w konflikt okołorozwodowy, manipulacja, sterowanie lękami dziecka, szantaż emocjonalny są niestety działaniami powszechnymi. Indukowane dziecku negatywne postawy i przekonania wobec drugiego rodzica, skutkują głębokimi zaburzeniami w sferze emocjonalnej dziecka i mają ogromny wpływ na jego późniejsze - dorosłe - życie."

"... ponownie zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska wobec sygnalizowanego problemu oraz rozważenie zasadności podjęcia inicjatywy legislacyjnej na rzecz skutoczniejszego zabezpieczenia prawa dziecka do obojga rodziców"

Wskazuję ponadto na List otwarty¹³ prof. Małgorzaty Gersdorf Pierwszej Prezes Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2017 roku, w którym I Prezes Sądu Najwyższego zawarła bardzo trafne i słuszne uwagi:

„Ostrzegam przed łamaniem umowy społecznej jaką jest Konstytucja. Jest to ścieżka nad przepaścią, w którą może spaść cały Naród.”

oraz dalej:

„Proszę Obywatelki i Obywateli, aby czytali polską Konstytucję i wyciągali z niej wnioski.”

W mojej ocenie brak działań w sytuacji szerzącej się przemocy alienacji rodzicielskiej, oraz lekceważenia prawa dzieci do wychowania przez oboje rodziców żyjących w rozłączeniu (art. 58 § 1a, oraz art. 107 § 2 KRiO) może świadczyć o niewywiązywaniu się przez Rzeczpospolitą Polską, oraz przez Wymiar Sprawiedliwości z umowy społecznej którą jest Konstytucja, a w szczególności moim zdaniem dochodzi do systemowego naruszania art. 18 Konstytucji.

Zgodnie z treścią art. 18 Konstytucji RP zawarto następującą umowę społeczną:

„Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.”

„Rodzina w świetle przepisów konstytucyjnych według TK to "każdy trwały związek dwóch lub więcej osób, składający się z co najmniej jednej osoby dorosłej i dziecka, oparty na więzach emocjonalnych, prawnych, a przeważnie także i na więzach krwi. Rodzina może być pełna, w

tym wielodzietna lub niepełna. Rodzina pełna składa się z dwojga osób dorosłych pozostających we wspólnocie domowej i związanych więzami uczuciowymi oraz wychowywanego przez nie wspólnego dziecka (dzieci). Rodzinę niepełną tworzy natomiast jeden dorosły i wychowywane przez niego dziecko (dzieci)" (orz. TK z 12.4.2011 r., SK 62/08, OTK-A 2011, Nr 3, poz. 22). Ten pogląd TK nie łączy rodziny z małżeństwem, co wynika ze sformułowań zawartych w art. 18. Ujęcie to jest w istocie analogiczne z regulacją art. 12 EKPC (por. L. Garlicki (red.), Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, t. I, Komentarz do artykułów 1–18, Warszawa 2010, s. 715)." – tak Art. 18 Konstytucja RP Banaszak 2012, wyd. 2

„Konsekwencją istnienia omawianego artykułu jest stworzenie w ustawodawstwie zwykłym gwarancji instytucjonalnej dla określonych w tym przepisie wartości. Istnieje więc prawny obowiązek państwa ustanowienia odpowiednich instytucji prawnych zapewniających trwałe miejsce małżeństwu, rodzinie, macierzyństwu i rodzicielstwu w polskim systemie prawnym. Przepis ten nakazuje więc "podejmowanie przez państwo takich działań, które umacniają więzi między osobami tworzącymi rodzinę, a zwłaszcza więzi istniejące między rodzicami i dziećmi oraz między małżonkami" (wyr. TK z: 18.5.2005 r., K 16/04, OTK-A 2005, Nr 5, poz. 51; 4.9.2007 r., P 19/07, OTK-A 2007, Nr 8, poz. 94 oraz 25.7.2013 r., P 56/11, OTK-A 2013, Nr 6, poz. 85; w doktrynie tak Banaszak, Konstytucja, 2012, art. 18, Nb 7)." – tak komentarz Art. 18 Konstytucja RP red. Safjan, Bosek 2016, wyd. 1/Borysiak

„W orzecznictwie TK zauważono, że realizacja prawa do ochrony życia rodzinnego zakłada harmonijne ukształtowanie stosunków rodzinnych dla dobra wszystkich jej członków, przy szczególnym uwzględnieniu dobra dziecka jako wartości o podstawowym znaczeniu konstytucyjnym. Prawna ochrona życia rodzinnego powinna więc "stwarzać optymalne warunki dla rozwoju dziecka pod pieczę rodziców" (zob. wyr. TK z 16.7.2007 r., SK 61/06, OTK-A 2007, Nr 7, poz. 77)." – tak komentarz Art. 18 Konstytucja RP red. Safjan, Bosek 2016, wyd. 1/Borysiak

„z wyrażonej w art. 18 zasady ochrony i opieki rodziny i rodzicielstwa oraz zasad wyrażonych w Preambule wynika zakaz nieuzasadnionej ingerencji państwa w prawa rodzicielskie." – tak komentarz Art. 18 Konstytucja RP red. Safjan, Bosek 2016, wyd. 1/Borysiak

Nie ulega zatem najmniejszej wątpliwości, iż rodzice żyjący w rozłączeniu tworzą ze swoimi dziećmi rodzinę zgodnie z art. 18 Konstytucji RP, zatem te rodziny zasługują na ochronę ze strony Państwa Polskiego, a w szczególności przepis ten nakazuje więc "podejmowanie przez państwo takich działań, które umacniają więzi między osobami tworzącymi rodzinę, a zwłaszcza więzi istniejące między rodzicami i dziećmi oraz między małżonkami" (wyr. TK z: 18.5.2005 r., K 16/04, OTK-A 2005, Nr 5, poz. 51; 4.9.2007 r., P 19/07, OTK-A 2007, Nr 8, poz. 94 oraz 25.7.2013 r., P 56/11, OTK-A 2013, Nr 6, poz. 85; w doktrynie tak Banaszak, Konstytucja, 2012, art. 18, Nb 7)." – tak komentarz Art. 18 Konstytucja RP red. Safjan, Bosek 2016, wyd. 1/Borysiak

W tym stanie rzeczy uważam, że rozdystrybuowanie wśród sędziów z sądów okręgowych i sądów rejonowych orzekających w sprawach rodzinnych, specjalistów z opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów, oraz zawodowych kuratorów rodzinnych materiałów z międzynarodowej konferencji nt. naprzemiennej opieki rodzicielskiej, która odbyła się w Strasburgu w dniach 22 - 23 listopada 2018 r., a które to materiały zostały opublikowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich – jest minimalnym krokiem który może podjąć Prezes Sądu, a w celu uwrażliwienia sędziów z sądów okręgowych i sądów rejonowych orzekających w

sprawach rodzinnych, specjalistów z opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów, oraz zawodowych kuratorów rodzinnych na szerzącą się patologię przemocy alienacji rodzicielskiej, jak i również w celu posiadania przez te osoby realnej wiedzy wskazującej na zalety opieki naprzemiennej, która to opieka naprzemienna jest urzeczywistnieniem prawa dziecka do wychowania przez oboje rodziców określonym w art. 58 § 1a, oraz 107 § 2 KRiO.

Mając na względzie ratyfikowaną przez Rzeczpospolitą Polską Konwencją o Prawach Dziecka (przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.) (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz. 526.), pozytywne rozpatrzenie niniejszego wniosku będzie stanowiło wywiązanie się przez Rzeczpospolitą Polską z zapisów ratyfikowanej Konwencji, a w szczególności art. 3, oraz art. 19 przedmiotowej Konwencji.

Łączę wyrazy szacunku

[1](http://orka.sejm.gov.pl/opinie8.nsf/dok?OpenAgent&pet_d63) http://orka.sejm.gov.pl/opinie8.nsf/dok?OpenAgent&pet_d63

[2](http://orka.sejm.gov.pl/opinie8.nsf/nazwa/pet_d4/$file/pet_d4.pdf) [http://orka.sejm.gov.pl/opinie8.nsf/nazwa/pet_d4/\\$file/pet_d4.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/opinie8.nsf/nazwa/pet_d4/$file/pet_d4.pdf)

[3](http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/biuletyn.xsp?sknr=PET-21) <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/biuletyn.xsp?sknr=PET-21> ,
<http://orka.sejm.gov.pl/zapisy8.nsf/0/47729A37FFB74BA1C1257FB900491D30/%24File/0059608.pdf>

[4](#) Zob. np. decyzję Europejskiej Komisji Praw Człowieka w sprawie Jonsson v. Szwecja z dnia 7 grudnia 1987 r., skarga nr 12495/86, DR 54/187: „Naturalna więź między rodzicem i dzieckiem ma podstawowe znaczenie i (...) poszanowanie życia rodzinnego, w rozumieniu art. 8 oznacza, iż nie można odmówić tego kontaktu, chyba że istnieją poważne powody usprawiedliwiające taką ingerencję”, A. Nowicki w: Europejska Konwencja Praw Człowieka. Wybór orzecznictwa, Warszawa 1999, poz. 1217, s. 366. Zob. też orzeczenia Międzynarodowego Trybunału Praw Człowieka powołane przez M. Grudzińską (w:) Kontakty z dziećmi. Sądowe ustalenie. Orzecznictwo. Wzory, Warszawa 2000, s. 49 – 53. Między innymi w sprawie A. Schultz i M. Schultz przeciwko Polsce (Decyzja ETPC z dnia 8 stycznia 2002 r., LEX nr 50239) Trybunał stwierdził, że „utrzymywanie wzajemnego kontaktu między rodzicami i dzieckiem stanowi podstawowy element życia rodzinnego a krajowe środki ograniczające takie kontakty są równoznaczne z ingerencją w prawo chronione przez art. 8 Konwencji”. W licznych orzeczeniach można też spotkać następujące stwierdzenie: „Wzajemne cieszenie się swoją obecnością przez rodzica i dziecko stanowi podstawowy element życia rodzinnego, a środki przewidziane w prawie krajowym je utrudniające prowadzą się do ingerencji w prawo chronione w art. 8 Konwencji (Tak ETPC w wyroku z dnia 27 kwietnia 2000 r. w sprawie K. i T. v. Finlandia, LEX nr 76876. Podobnie we wcześniejszym orzeczeniu (wyrok ETPC z dnia 8 lipca 1987 r. w sprawie B. v. Wielka Brytania, LEX nr 81022) znalazło się stwierdzenie: „Wzajemne korzystanie przez rodzica i dziecko ze swej obecności stanowi podstawowy element życia rodzinnego”.

[5](https://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie/osoby-dotkniete-przemoca-w-rodzinie/materialy-informacyjne/informator-dla-osob-dotknietych-przemoca-w-rodzinie/download,2157,0.html) <https://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie/osoby-dotkniete-przemoca-w-rodzinie/materialy-informacyjne/informator-dla-osob-dotknietych-przemoca-w-rodzinie/download,2157,0.html>

[6](https://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie/osoby-dotkniete-przemoca-w-rodzinie/materialy-informacyjne/karta-praw-osoby-dotknietej-przemoca-w-rodzinie-/download,2205,1.html) <https://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/przeciwdzialanie-przemocy-w-rodzinie/osoby-dotkniete-przemoca-w-rodzinie/materialy-informacyjne/karta-praw-osoby-dotknietej-przemoca-w-rodzinie-/download,2205,1.html>

[7](http://brpd.gov.pl/aktualnosci-wystapienia-generalne/prawo-dziecka-do-obojsa-rodzicow-przepisy-rzeczywistosc) <http://brpd.gov.pl/aktualnosci-wystapienia-generalne/prawo-dziecka-do-obojsa-rodzicow-przepisy-rzeczywistosc>

[8](http://petycja.eu/kopie-pisma-ms-do-prezesow-sadow-apelacyjnych-w-spr-dezyderatu-nr-4/) <http://petycja.eu/kopie-pisma-ms-do-prezesow-sadow-apelacyjnych-w-spr-dezyderatu-nr-4/>

[9](http://petycja.eu/kgp-rozpowszechnia-dezyderat-nr-4/) <http://petycja.eu/kgp-rozpowszechnia-dezyderat-nr-4/>

[10 https://nawokandzie.ms.gov.pl/24/dobre-praktyki-2-24/rozwod-rodzicow-a-dobro-dziecka.html](https://nawokandzie.ms.gov.pl/24/dobre-praktyki-2-24/rozwod-rodzicow-a-dobro-dziecka.html)

[11 http://brpd.gov.pl/aktualnosci-wystapienia-generalne/o-prawie-do-objga-rodzicow](http://brpd.gov.pl/aktualnosci-wystapienia-generalne/o-prawie-do-objga-rodzicow)

[12 http://brpd.gov.pl/sites/default/files/2017_12_11_ms.pdf](http://brpd.gov.pl/sites/default/files/2017_12_11_ms.pdf)

[13 http://www.sn.pl/aktualnosci/SitePages/Wydarzenia.aspx?ItemSID=354-292d9931-9fa5-4b04-8516-5c932ff6bdf2&ListName=Wydarzenia](http://www.sn.pl/aktualnosci/SitePages/Wydarzenia.aspx?ItemSID=354-292d9931-9fa5-4b04-8516-5c932ff6bdf2&ListName=Wydarzenia)

Strona główna - Dzieci pozostające pod opieką tylko jednego z rodziców są w gorszej sytuacji

Kategoria prawna i organizacyjna

Konferencje i spotkania

Kategoria konstytucyjna

Art. 71 - Dobro rodziny

Art. 72 - Prawa dziecka

Kategoria tematyczna

Dzieci i rodzice, rodzina

Dzieci pozostające pod opieką tylko jednego z rodziców są w gorszej sytuacji

Data: 2019-04-25

Słowa kluczowe: Prawa ojców, Prawa matek

- Z okazji Dnia Świadomości Alienacji Rodzicielskiej publikujemy materiały z międzynarodowej konferencji nt. naprzemiennego opieki rodzicielskiej, która odbyła się w Strasburgu w dniach **22 - 23 listopada 2018 r.**

Czwartą międzynarodową konferencję nt. naprzemiennego opieki rodzicielskiej odbyła się w Pałacu de l'Europe w Strasburgu we Francji w dniach 22 - 23 listopada 2018 r.

Temat konferencji brzmi: **naprzemienna opieka rodzicielska, sprawiedliwość społeczna i prawa dzieci.**

Konferencja została zorganizowana pod patronatem Sekretarza Generalnego Rady Europy Thorbjørna Jaglanda. Otworzyła ją Gabriella Battaini-Dragnon, zastępczyni Sekretarza Generalnego Rady Europy. Partnerami wspierającymi konferencję były również: miasto Strasburg, Uniwersytet w Strasburgu oraz ośrodek Jardin des Sciences.

Celem konferencji było omówienie w jaki sposób systemy wymiaru sprawiedliwości oraz działania pomocy społecznej uznają, że w życiu dzieci kluczowe znaczenie ma obecność obojga rodziców, nawet po separacji czy rozwodzie. Zastanawiano się, dlaczego naprzemienna opieka rodzicielska wydaje się środkiem zapewniającym przestrzeganie zasad i artykułów Konwencji ONZ o prawach dziecka. Zasadniczym punktem konferencji było więc podkreślenie, dlaczego naprzemienna opieka rodzicielska, postrzegana jako leżąca w nadrzędnym interesie dzieci rodziców żyjących w separacji, jest kwestią kluczową dla praktyków i decydentów odpowiedzialnych na całym świecie za dostosowanie prawodawstwa i praktyki do artykułów Konwencji ONZ o prawach dziecka.

Podczas konferencji rozważano szereg zasadniczych pytań:

- po pierwsze - jakie **systemy prawne** i jakie **wyzwania** istnieją w różnych krajach, jeżeli chodzi o domniemanie prawne, że prawem dziecka jest prawo do naprzemiennego opieki rodzicielskiej?
- po drugie - jakie są **obecne trendy i wyniki badań** dotyczące postaw społecznych i wiedzy na temat naprzemiennego opieki rodzicielskiej?
- po trzecie - w jakim stopniu zasady naprzemiennego opieki rodzicielskiej, równości płci oraz równowagi między życiem zawodowym a prywatnym można połączyć w celu poprawy zdrowia i samonacucia dzieci, których rodzice żyją w separacji?
- po czwarte - w jaki sposób należy **dostosować przepisy krajowe i regulacje międzynarodowe**, aby uwzględniły zachodzące zmiany społeczne?

Podczas tej interdyscyplinarnej konferencji spejaliści z różnych krajów w dziedzinie naprzemiennego opieki rodzicielskiej, reprezentujący środowiska naukowe, zawody prawnicze i zawody zajmujące się rodziną zostali poproszeni o przedstawienie wyników najnowszych badań oraz praktyki wykonywania zawodu.

Zaproszenie do wygłoszenia prezentacji na konferencji w Strasburgu w 2018 r. na temat naprzemiennego opieki rodzicielskiej spotkało się z zainteresowaniem wielu naukowców, specjalistów i członków społeczeństwa obywatelskiego z całego świata. Komitet naukowy wybrał 24 prezentacje z 17 krajów: z Belgii, Brazylii, Kanady, Danii, Finlandii, Francji, Niemiec, Grecji, Norwegii, Portugalii, Rumunii, Szwajcarii, Hiszpanii, Szwecji, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii i USA. Aby zapewnić jakość prezentacji i ułatwić dyskusję przeprowadzono dwa warsztaty oraz sesje plakatowe, które były okazją do wymiany informacji o wynikach ostatnich badań oraz praktykach pomocnych w pracy zawodowej i środowiskowej.

Trzy dyskusyjne panele dotyczyły konkretnych istotnych kwestii:

- przewodnictwo dotyczące naprzemiennego opieki rodzicielskiej we Francji;
- korzyści i wyzwania związane z równością płci i naprzemienną opieką rodzicielską w państwach skandynawskich;
- naprzemienna opieka rodzicielska a przemoc w rodzinie.

Grupa uczestników liczyła **180 osób z około 40 krajów.**

Sesje plenarne 18 ekspertów międzynarodowych

W konferencji wzięli udział uznani międzynarodowi eksperci w dziedzinach praw dziecka, wymiaru sprawiedliwości, prawa, socjologii, psychologii oraz zdrowia publicznego:

- **Regina Jaradottd**, dyrektor Wydziału ds. Praw Dziecka w Radzie Europy;
- **Jean Zermatten**, przewodniczący i członek Komitetu ONZ ds. praw dziecka, (2009-2013), Uniwersytet Geneński - Szwajcaria;
- **Kristina Pardalos**, sędzia (2009-2018) i wiceprzewodnicząca (2016-2018) sekcji pierwszej Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, członek parlamentarnej komisji ds. równości szans, członek stowarzyszenia prawników - San Marino;
- **Adeline Goutchenolle**, profesor prawa, Uniwersytet w Bordeaux - Francja;
- **Marie-France Carlier**, sędzia sądu rodzinnego w Namur (oddział sądu rodzinnego dla Namur i Dinant) - Belgia;
- **Josiane Bléget**, przewodnicząca Krajowej Konwencji Stowarzyszeń na rzecz Ochrony Dzieci (CNAPE), były sędzia w Izbie Rodzinnej Sądu Apelacyjnego w Colmar - Francja;

- Hildegund Sunderhauf, profesor prawa rodzinnego i dotyczącego opieki nad młodocianymi, Uniwersytet Nauk Sztuki i Sztuki, Norymberga – Niemcy;
- Jose Manuel de Torres Perea, profesor prawa cywilnego, Uniwersytet w Maladze – Hiszpania;
- Julis Flaquer, emerytowany profesor socjologii, Uniwersytet Autonomia de Barcelona – Hiszpania;
- Livia Oláh, profesor nadzwyczajny, Wydział Socjologii, Uniwersytet w Sztokholmie – Szwecja;
- Gerardina Meil, profesor socjologii, Uniwersytet Autonomia w Madrycie – Hiszpania;
- Mallin Bergstrom, Center for Health Equity Studies (CHES), Uniwersytet w Sztokholmie – Szwecja;
- William Fabricius, profesor nadzwyczajny, Wydział Psychologii, Uniwersytet Stanowy w Arizonie – Stany Zjednoczone;
- Michael Lamb, profesor psychologii, Cambridge University – Wielka Brytania;
- Blaise Pierrehumbert, były wykładowca w dziedzinie psychologii, Uniwersytet w Lozannie – Szwajcaria;
- Derrick Gordon, profesor nadzwyczajny psychiatrii (sekcja psychologii), Yale University School of Medicine – Stany Zjednoczone;
- Christine Simon, Katedra Nauk Społecznych i Behawioralnych, Harvard T.H. Chan School of Public Health – Stany Zjednoczone;
- Edward Kruk, profesor nadzwyczajny w dziedzinie pracy socjalnej, przewodniczący ICSP/CIRA, University of British Columbia – Kanada.

Sześć kluczowych kwestii wskazanych w wystąpieniach podczas konferencji

Pełen uczestnik i wysłuchanie prezentacji uczestników podczas sesji plenarnych i warsztatowych; przedstawiamy sześć kwestii kluczowych dla zachowania praw dziecka po rozpadzie związku rodziców.

Uwzględnienie wpływu rozpadu związku rodziców na dzieci

W wielu krajach, nie tylko w krajach zachodnich życie rodzinne staje w obliczu wyzwań będących efektem zmian w otoczeniu społecznym i zawodowym. Duża liczba dzieci doświadcza rozpadu związku rodziców. Mieszkają one z jednym z rodziców lub z rodzicem i jego nową partnerką/partnerem, często także z przyrodnim rodzeństwem lub z dziećmi partnera/partnerki z poprzedniego związku.

Postępowanie rozwodowe/separacyjne może mieć poważny wpływ na samopoczucie oraz prawa dziecka.

Powinniśmy zapobiegać sytuacjom, w których sytuacja dzieci jest odsuwana na dalszy plan podczas rozstania rodziców.

Większe zaangażowanie obojga rodziców w pracę i życie rodzinne

Tradycyjny podział obowiązków między płacami został podważony. Firmy oraz decydenci polityczni wdrażają więc środki, które mają złagodzić niektóre konflikty między pracą a życiem rodzinnym. Środki te ułatwiają zarówno zaangażowanie kobiet w karierę zawodową, jak i aktywny udział mężczyzn w codziennym życiu rodzinnym, łącząc często urlopy dla matek i dla ojców na opiekę i wychowanie dzieci.

Systemy urlopowe, które wyraźnie zachęcają ojców do wystarczająco długiego urlopu na samodzielną opiekę nad dzieckiem okazują się skuteczniej angażować ojców w opiekę i wychowanie niż systemy, które przewidują jedynie krótki urlop ojcowski do wykorzystania wkrótce po narodzinach dziecka.

Należy więc promować systemy urlopowe, które zapewnią obojgu rodzicom wystarczającą ilość czasu na budowanie silnych relacji i więzi z dzieckiem, umożliwią wsparcie dla matki w okresie regeneracji sił po porodzie i karmienia piersią, jeśli takie jest życzenie rodziców, a także pozwolą ojcu wziąć wystarczająco długi urlop na samodzielną opiekę nad dzieckiem.

Dzieci pozostające pod opieką tylko jednego z rodziców są w gorszej sytuacji

Wyniki badań potwierdzają, że naprzemienna opieka rodzicielska zapewniana przez rodziców żyjących w separacji korzystnie wpływa na samopoczucie i zachowanie dzieci. Między nastolatkami, które pozostają pod naprzemienną opieką rodziców a nastolatkami, które żyją z obojgiem rodziców w rodzinach dwupokoleniowych nie istnieją istotne różnice pod względem zdrowia fizycznego, emocji i zachowań społecznych. W przypadku naprzemienną opieką rodzicielską ani dzieci, ani rodzice nie czują się pokrzywdzeni z powodu częstych zmian miejsca pobytu dziecka. Dzieci w wieku przedszkolnym, które pozostają pod równo podzieloną naprzemienną opieką rodziców wykazują tak samo dobre samopoczucie, jak dzieci z rodzin pełnych. Korzyści z takiego podziału opieki dotyczą też małych dzieci w wieku poniżej trzech lat. Niezależnie od skali konfliktu rodziców, poziomu ich wykształcenia czy dochodów sprawdza się załada, że jeżeli dziecko nocuje równie często u ojca, jak u matki, że w młodym wieku dorosłym jego relacje z obojgiem rodziców są dobre i zrównoważone.

W wydziału z tymi niemowlętami, dziećmi i nastolatkami, które mieszkają nie stale tylko z jednym rodzicem, w separacji od drugiego, są w gorszej sytuacji pod względem zdrowia fizycznego, psychicznego oraz umiejętności społecznych niż w przypadku innych systemów zamieszkania.

Powinniśmy więc promować zasadę równego podziału fizycznej opieki nad dzieckiem, zwiększać jej stosowanie w każdym systemie prawnym i promować ją za pośrednictwem mediów. Naprzemienna opieka rodzicielska w proporcjach nierównych (np. spędzanie jednej trzeciej czasu z jednym z rodziców) może stanowić pierwszy krok do równego podziału czasu spędzanego z każdym z nich.

Wspieranie rodziców poprzez mediację i współpracę

Praktyka działania sądów wskazuje, że mediacja, współpraca oraz opracowanie planu opieki rodzicielskiej to czynniki, które pomagają rodzicom znaleźć rozwiązanie korzystne zarówno dla nich obaj, jak i dla dzieci. Systemy współpracy oparte na interdyscyplinarnym podążeniu i szybkim reagowaniu na separację skłaniają wsparciu rodziców w znalezieniu porozumienia uwzględniającego dobro dziecka. Prawnicy powinni współpracować ze swoimi klientami, aby z góry określić rolę i odpowiedzialności rodziców za uwzględnienia potrzeb dzieci. Postępowanie pojedyncze, mediacja lub terapia rodzinna w sytuacjach, gdy nie występuje przemoc domowa mogą pomóc rodzicom odłożyć na bok wzajemną niechęć, aby uwzględnić potrzeby i dobre samopoczucie dzieci.

Niemniej jednak dzieci nie powinny być postrzegane wyłącznie jako osoby zależne i bezbronne. Dzieci mogą być postrzegane jako osoby, które tworzą własny los, mają coś do powiedzenia, których należy wysłuchać.

Powinniśmy upowszechnić najbardziej odpowiednie, rzetelne systemy przedstawiania opinii przez dzieci, tak aby mogły one wyrazić swoje zdanie, potrzeby i priorytety dotyczące ich przyszłości po rozpadzie związku rodziców. Należy udostępnić dzieciom dostęp do sądnego rodzinnego w sytuacjach, gdy chcą zgłosić skargę, przeżytkować miejsce swojego zamieszkania lub życia w warunkach naprzemienną opieką rodzicielską.

Zmiana krajowych systemów prawnych

Konwencja ONZ o prawach dziecka zawiera przydatne wytyczne i regulacje, pomagająca przeciwdziałać wyzwaniom w zapewnieniu jak najlepszych warunków życia i wzrastania dzieci po rozpadzie związku

rodziców. Niemniej jednak koncepcja najlepiej pojętego interesu dziecka powinna być interpretowana zgodnie z wyzwaniami społecznymi i rzeczywistą wadzą naukową na temat następnego rozpadu związku rodziców. W większości przypadków wadzącej tej interpretacji domniemanie prawne powinno być ustanowienie naprzemienną opieki rodzicielskiej, gdy następuje rozpad związku rodziców.

Wiele krajów wdrożyło już przepisy ograniczające decyzje o fizycznym sprawowaniu opieki rodzicielskiej wyłącznie przez jednego rodzica i zachęcające w największym możliwym stopniu do podziału czasu opieki pomiędzy rodziców, aby wspierać pozytywny rozwój dziecka. W innych krajach fizyczne sprawowanie opieki wyłącznie przez jednego z rodziców, zwykle przez matkę, to domyślnie stosowany standard, często jednak niekorzystny dla dzieci, ojców i matek.

Powinniśmy dążyć do systemów prawnych, których celem jest zapewnienie dziecku maksymalnej ilości i jakości czasu spędzanego z każdym z rodziców.

Naprzemienna opieka rodzicielska w przypadku przemocy w rodzinie wymaga szczególnej uwagi

Powyzsze odnosi się do większości dzieci i rodzin, w tym silnie skonfliktowanych, ale nie do sytuacji przemocy w rodzinie oraz wykorzystywania dzieci. W takich przypadkach powinno stosować wzruszenie domniemanie dotyczące naprzemienną opiekę rodzicielską.

Z jednej strony naprzemienna opieka rodzicielska jest często uznawana za skuteczny sposób zarówno na ograniczenie stopnia konfliktu między rodzicami, jak i na zapobieganie wystąpieniu przemocy w rodzinie. Z drugiej strony trzeba lepiej zbadać niektóre istotne elementy organizacyjne pod kątem przemocy domowej; należy przeprowadzić badanie stwierdzające, czy występuje przemoc w rodzinie, podjąć specjalne procedury i wprowadzić środki bezpieczeństwa w przypadku przemocy, a także określić warunki pełnienia naprzemienną opiekę rodzicielską w sytuacjach, gdy w przeszłości wystąpiła przemoc w rodzinie. Niemniej jednak wyniki badań pokazują, że brak ojca z powodu pozbawienia wolności, śmierci, separacji lub rozvodu niekorzystnie wpływa na zdrowie fizyczne i zachowanie rozwijającego się dziecka.

Powinniśmy promować badania nad znalezieniem złotego środka dla przypadków przemocy domowej i stosowania naprzemienną opiekę rodzicielską.

Wnioski z konferencji

Zgodnie z artykułami Konwencji ONZ o prawach dziecka Międzynarodowa Rada ds. Naprzemienną Opiekę Rodzicielską wzywa Komitet Praw Dziecka ONZ, Radę Europy, rządy i stowarzyszenia zwrócić do:

- skupiania się na tym, że dzieci rodziców żyjących w separacji lub rozwiedzionych mają szczególną potrzebę tego, aby znać oboje rodziców i być przez nich wychowywanym, a także do uznania, że naprzemienna opieka rodzicielska najlepiej spełnia tę potrzebę;
- uznania, że naprzemienna opieka rodzicielska jest jednym z podstawowych praw dziecka;
- poszanowania opinii dzieci rodziców żyjących w separacji lub rozwiedzionych na temat preferencji dzieci w zakresie warunków życia po separacji;
- jasnego zdefiniowania i stosowania pojęcia „najlepiej pojęty interes dziecka” w kontekście separacji rodziców, tak aby rozumienie „najlepszego interesu” było oparte na dowodach i skoncentrowane na dziecku;
- uznania, że naprzemienna opieka rodzicielska leży w najlepszym interesie dziecka, ponieważ zachowuje jego relacje z obojgiem rodziców i zmniejsza konflikty między rodzicami;
- zapewnienia – w możliwie najszerszym zakresie – przetrwania i rozwoju dzieci rodziców żyjących w separacji lub rozwiedzionych, a także podjęcia wszelkich stosownych środków legislacyjnych, administracyjnych, społecznych i edukacyjnych w celu ochrony tych dzieci przed wszelkimi formami przemocy fizycznej, psychicznej, uszkodzenia ciała, wykorzystywaniem, zaniedbywaniem, znęcaniem się lub wykorzystywaniem, w tym przed oddzieleniem od rodzica jako formą przemocy emocjonalnej i przemocy w rodzinie.

Wzywamy rządy i pracodawców:

- do wdrażenia dotyczącej rodziny polityki, która popiera i chroni zaangażowanie obojga rodziców w pracę zawodową i życie rodzinne, w tym zapewnić równe wsparcie dla matek i ojców w zakresie urlopu rodzicielskiego i urlopu udzielanego z powodów rodzinnych.

Wzywamy Komitet Praw Dziecka ONZ, Radę Europy oraz instytucje międzynarodowe:

- do podjęcia środków zapewniających, aby państwa członkowskie nie stosowały wobec dzieci rodziców żyjących w separacji lub rozwiedzionych dyskryminacji ze względu na status rodzinny tych dzieci, zwłaszcza poprzez odsuwanie rodzica od codziennego życia dziecka;
- do zachęcania państw-sygnatariuszy konwencji, aby przyjęły uznają system naprzemienną opiekę rodzicielską za podstawę prawa rodzinnego.

O wydarzeniach

Międzynarodowa Rada ds. Naprzemienną Opiekę Rodzicielską (ang.: ICSP) została założona w 2014 r. w Bonn w Niemczech. Jest ona międzynarodowym stowarzyszeniem, którego członkami są osoby reprezentujące środowiska naukowe, zawody związane z rodziną oraz społeczeństwo obywatelskie. Celem stowarzyszenia jest do pierwsza upowszechnianie i rozwój wiedzy naukowej na temat potrzeb i praw („najlepiej rozumianego interesu”) dzieci, których rodzice żyją oddzielnie, a po drugie sformułowanie opinii na dowodach zaleceń dotyczących prawnych, sądowych i praktycznych sposobów wdrażania naprzemienną opiekę rodzicielską.

Pierwsza konferencja ICSP odbyła się w lipcu 2014 r. w Bonn w Niemczech, a jej tematem było wyczerpienie kłóć między dowodami empirycznymi a praktyką działań społecznych i prawnych. Druga konferencja, która odbyła się w grudniu 2015 r. również w Bonn dotyczyła najlepszych praktyk w zakresie działań legislacyjnych, psychologicznych i społecznych wdrażających zasady naprzemienną opiekę rodzicielską jako wykonalne i korzystne rozwiązanie w przypadku dzieci, których rodzice żyją oddzielnie. Podczas trzeciej konferencji, która odbyła się w maju 2017 r. w Restonie w stanie Massachusetts w USA rozważano, czy obecny stan wiedzy doprowadził do przełomu w rozumieniu najlepiej pojętego interesu dziecka rodziców żyjących w separacji lub rozwiedzionych. Stwierdzono, że w większości przypadków naprzemienna opieka rodzicielska realizuje najlepiej pojęty interes dziecka. Wybrane artykuły z tej ostatniej konferencji opublikowano w 2018 r. w specjalnych wydaniach *Journal of Divorce and Remarriage* oraz *Journal of Child Custody*.

Piąta konferencja ICSP odbędzie się w dniach 29-31 maja 2020 r. w Vancouver, a jej tematem będzie „Punkty wspólne - przemoc w rodzinie i naprzemienna opieka rodzicielska”.

Przewodniczący Komitetu Naukowego IV międzynarodowej konferencji na temat naprzemiennego opiek rodzicielskiej:

Michel Grangeat, emerytowany profesor Uniwersytetu Grenoble Alpes, Francja

Chantal Clot-Grangeat, dr psychologii i czynny psycholog, wiceprzewodnicząca ICSP e-mail: ScientificCommittee@st-esbourg2018.org

Przewodniczący ICSP:

Edward Kruk, profesor nadzwyczajny w dziedzinie pracy socjalnej, University of British Columbia, Kanada.

Kontakt: Sekretariat Generalny

Angela Hoffmayer - email: gs@twohomes.org

tel.: +49-170-800 46 15

strona internetowa: www.twohomes.org

Rodzina

